

Buda Ferenc

Ágh István köszöntése

Kedves Pista!

Első találkozásunkhoz képest kerek négy esztendővel korábban összefuthatunk volna – mondjuk – valahol a Rádió környékén, a Múzeum körúton, vagy esetleg a Kossuth hídon, ha az idő sorsvető kockája csak egy kicsikét is másként perdül.

Nekem *akkor* akként perdült, hogy az útiköltségen felül nem maradt több pénzem egy mozijegyre valónál. Megnéztem hát egy körúti moziban *Az ördög szépsége* című francia filmet Gérard Philippel és Michel Simonnal a főszerepekben, majd ahelyett, hogy kivártam volna a másnap délután kettőre meghirdetett diáktüntetés kezdetét, az éjszakai utolsó személyvonattal hazautaztam Debrecenbe. Azóta is eszembe-eszembe jut néha: ahogy Téged – mint írod – „*az ifjúság szerelem utáni vágyakozása*” tartott meg halottak közt is az élők sorában, úgy engem voltaképp a pillanatnyi pénzzavar prózai kényszere fosztott meg a korai halál kínálkozó esélyeitől. (Meg kell említenem mindazonáltal, hogy a tulajdon haláloamat az idő tájt s még jó sokáig – hozzád hasonlóképp s természetesen – én sem hittem el.)

Hétfőről keddre virradólag szálltam le a vonatról, s délelőtt tízkor nálunk már el is kezdődött a forradalom. Este: kézfegyverekből sortűz a tömegre, két halott, sebesültek tucatjai. Ennyivel aznap Debrecen megúszta. Ez – ha úgy vesszük –, bagatell. Sőt – Petőfi szavát idézve – *potomság*. Pestről: a pusztulás, a pusztítás fekete hírei. Két nap múlva, amikor Kemény Géza barátom meg jómagam a frissiben vételezett dobtáras géppisztollyal a nyakunkban – nyár óta már katonaviselt – köznemzetőrként a Piac utca meg a Kossuth utca két szemközti szegletén arra ügyeltünk, hogy a városon *Pest felé* átfolyamló birodalmi páncélos hadoszlopot a fegyvertelen, de feldühödött (avagy: a feldühödött, ám fegyvertelen) lakosság részéről megtorlást provokáló sérelem ne érje, szóval csütörtökön, *a harmadik napon* Te már ott feküdtél *centire kijelölt* helyeden, átlőtt combhúsod zúzott rostjai közt a szilánkkal. Csattanós, frappáns pályakezdés, nemde, uraim? Minderről azonban mit sem tudtam még akkor. Csak később: 1960 kora őszen, Debrecenből Pestre menekülésünk esztendejében, a bölcsészmenza bejáratánál kerülhetett sor a *kötényben lapuló legkisebb fiú* személy szerinti azonosítására. Biztos vagyok benne: mégsem csupán a Bátyád nagy verse révén éreztem úgy az első pillanattól fogva, mintha már évek óta ismernénk egymást. Talán testvértelen voltomnak köszönhető (vagy: róható fel), hogy akkori első rádnéztemkor soha meg nem született öcsém tekintetét véltem felvillanni egy-egy pillanatra? Meglehet.

Magánügy ez, persze. Mint amiképp az is magánügy, hogy negyven s valahány éve – de lassacskán inkább ötven felé tart már – egymáshoz közel laktunk, a budai oldal azon körzetében, ahol minden valószínűség szerint legnagyobb volt a költők-írók egy négyzetkilométerre jutó népsűrűsége.

Ami viszont nem magánügy: az életmű, életed műve. Az elérhető s átölhelhető világot felmutató, mélyről fakadó verseid. Költői és prózai munkáid szelíden erős szerkezete, eleven szív lüktetése. Az a műszerekkel kimutathatatlan, különleges energia, ami zaj nélkül, puha légpárnaként, folyamatosan működő negatív gravitációként verseid tovalépdelő-vonuló mondatait mindenkor a föld pora fölé: egy lélek- és légszennyezéstől mentes szférába emeli. S nem magánügy, de a kezdő, haladó s már befutott fondorlatosokra rápirító példa szavaid hitele, ágtól gyökérig szentigaz volta: a páncélt és maszkot mellőző, terepszín golyóálló mellényt magára soha nem öltő őszinteség.

Miért is hallgatnám el végezetül: világgraszoló csoda, hogy szálfá töve mellől sarjadván is egyenesre, magasra nőttél, s elejétől végig egyenes maradtál. Igen jól tette hát, aki épp hetven éve oly élet- és halálpontosan kitűzte helyed e világban – majd tizennyolccal utóbb ama sánc oldalában is.

Rég elhagytad a valahai *rézerdő* rengetegét, Pista: benn lépdelsz már az ezüsterdőben. Akárminő fák vesznek körül azonban – amihez csak nyúlsz a kezeddal, ezentúl is válják arannyá.

Tartson meg a Teremtő.

2008 márciusában